

_Generatieve AI

Goedepraktijkengids

_Generatieve A

Goedepraktijkengids

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Wat is generatieve AI?	5
Wat zijn de risico's van generatieve AI?	7
Wat kan met generatieve AI (en wat niet)?	9
Welke tools worden intern aanbevolen?	11
Hoe kan generatieve AI worden gebruikt	13
Conclusie	17
Bijlage: hoe stel ik best mijn vertrouwelijke gegevens in	18

INLEIDING

Deze goedepraktijkengids fungeert als intern handboek voor onze organisatie.

Generatieve AI biedt tal van mogelijkheden om onze productiviteit en levenskwaliteit op het werk te verbeteren. Tegelijkertijd moeten we ons bewust zijn van de risico's van deze tools en hun impact, met name op het milieu...

Om je te ondersteunen bij het gebruik van generatieve AI in je dagelijks werk, in de kantooromgeving¹, fungeert deze goedepraktijkengids als een interne handleiding voor onze organisatie. Hij beantwoordt vijf belangrijke vragen:

- Wat is generatieve AI?
- Wat zijn de risico's van generatieve AI?
- Wat kan met generatieve AI (en wat niet)?
- Welke tools worden intern aanbevolen?
- Hoe kan generatieve AI worden gebruikt?

Deze gids beperkt zich tot generatieve AI en algemeen gebruik. Specifiekere gebieden zoals robotica of automatische objectherkenning (computer vision) komen niet aan bod.

Deze gids staat los van ons beveiligingsbeleid, waarop deze gids is geïnspireerd, maar dat het onderwerp is van een afzonderlijk document².

De gids definieert gebruiksregels, beperkingen en goede praktijken die in overeenstemming zijn met de ethiek van AI. Door je aan deze regels te houden, kunnen we het misbruik van AI aanzienlijk beperken. Het beveiligingsbeleid heeft betrekking op vertrouwelijkheid, naleving van regelgeving en risicobeheer.

Tot slot maakt deze gids deel uit van een continu leerproces. Zoals elke technologie ontwikkelt AI zich razendsnel. Deze gids ligt dus niet vast voor de eeuwigheid. De tips in deze gids zullen evolueren en worden verrijkt op basis van de goede praktijken die elk van ons ontwikkelt ter zake. We passen hem aan naarmate de tools zelf evolueren en naarmate we de uitdagingen die ze met zich brengen het hoofd bieden, zonder de basisprincipes overboord te gooien.

Veel leesplezier en succes met je generatieve AI-activiteiten

Publicatiedatum: 09/2025

De teksten van deze gids zijn afgesloten op hogervermelde datum.

¹ Een specifieke benadering voor vak-applicaties (bijv. genereren van code, juridische teksten...)

² Een specifiek document m.b.t. het veiligheidsbeleid wordt parallel gepubliceerd.

WAT IS GENERATIEVE AI?

Generatieve AI is een technologie van AI die in staat is om nieuwe en originele content te creëren, zoals tekst, afbeeldingen, muziek of filmpjes, op basis van bestaande gegevens.

Net als een virtuele kunstenaar put generatieve AI uit bestaand materiaal om zijn eigen creaties te maken. Bijvoorbeeld, na het analyseren van duizenden schilderijen kan het een nieuw kunstwerk schilderen, of na het bestuderen van talloze teksten kan het een origineel verhaal schrijven. Haar bereik strekt zich uit tot verschillende vormen van intellectuele productie, zowel op artistiek gebied (fictie, beelden en zelfs video en geluid) als op het gebied van administratieve content of ideeën.

Generatieve AI creëert echter niet uit zichzelf. Het reageert op onze opdrachten (de prompts) die het resultaat definiëren dat we willen bereiken, zowel qua inhoud als qua vorm. M.a.w. generatieve AI fungeert als een veelzijdige virtuele assistent die ons kan ondersteunen bij verschillende taken, door content te produceren die is afgestemd op onze specifieke behoeften. Ze vervangt onze expertise niet, maar ze kan ons tijd besparen, de kwaliteit van ons werk verbeteren en ons het leven makkelijker maken.

Large Language Model en Transformal Neural Networks

Generatieve AI is gebaseerd op de technologie van «Large Language Models» (LLM's). Of ze nu tekst of afbeeldingen genereren, LLM's ondersteunen ook andere toepassingen zoals chatbots.

LLM's komen voort uit de ontwikkeling van Transformer Neural Networks (TNN's). Deze modellen, die eind jaren 2010 voor het eerst verschenen, worden gekenmerkt door hun vermogen om de context en betekenis van een tekst te begrijpen, waardoor ze natuurlijke taal kunnen verwerken en genereren, door zoveel mogelijk gegevens te verzamelen.

WAT ZIJN DE RISICO'S VAN GENERATIEVE AI?

Generatieve AI creëert niets zonder bestaande gegevens. De manier waarop ze deze verzamelt en verwerkt leidt tot duidelijk geïdentificeerde fenomenen: bias en hallucinaties. Daarnaast blijft AI een ondoorzichtig systeem en kunnen de trainingsgegevens leiden tot juridische geschillen. Wanneer je je bewust bent van deze verschillende risico's, kan je ze neutraliseren wanneer je AI gebruikt.

Bias (vooringenomenheid)

Generatieve AI-systemen zijn niet neutraal en de resultaten die ze produceren op basis van een prompt zijn dat ook niet. De algoritmes die ze uitvoeren zijn de bron van vooroordelen die worden veroorzaakt door hun trainingsgegevens en reproduceren of accentueren zelfs vooroordelen (overtuigingen, vooropgezette ideeën en vaak bepaalde onbewuste vooroordelen) die van invloed zijn op de mensen die deze algoritmes of gegevens creëren. Op dit niveau gedraagt AI zich als een mens. Maar al te menselijk eigenlijk. De gegevens die worden gebruikt om AI's te trainen zijn ook niet neutraal, omdat ze verbonden zijn met de dominante cultuur van hun oorsprong (meer dan 90% van de data waarop ChatGPT is gebaseerd, komt uit de VS).

- Een generatief AI-model dat werd gebruikt om productbeschrijvingen te schrijven, reproduceerde genderstereotypen door doe-het-zelf-gereedschap systematisch te associëren met mannen en schoonheidsproducten met vrouwen.

Hallucinaties

Soms 'hallucineert' het systeem: het genereert teksten of beelden die ogenschijnlijk overtuigend zijn, maar bij analyse absurd, verzonnen, onnauwkeurig... Opnieuw is het model zelf verantwoordelijk voor deze afwijkende resultaten. Zijn leermethode is gebaseerd op de waarschijnlijkheid, bijvoorbeeld voor een tekst, dat een gegeven opeenvolging van woorden overeenkomt met de originele prompt. Het is niet getraind om te begrijpen wat het produceert. Bovendien zijn AI-systemen wat verwaand omdat ze liever antwoorden produceren dan hun onwetendheid toe te geven, met het risico dat ze onsamenhangend worden.

- **Het eten van yoghurt doet de criminaliteit dalen... dat is tenminste wat een op AI gebaseerd onderzoek suggereert, waarin een sterke statistische correlatie wordt gevonden tussen een afname in de consumptie van bevroren yoghurt in een Amerikaanse stad en een parallelle toename in criminaliteitscijfers. Zonder echt oorzakelijk verband, maar dat had je vast al begrepen...**

Beperkte inzichtelijkheid

De weinig transparante manier waarop sommige AI's werken maakt ze tot ware «black boxes», net als het menselijk brein. Dit gebrek aan transparantie maakt het moeilijk om te begrijpen hoe en op welke basis het model zijn output genereert, inclusief vooringenomen en hallucinante content.

De AI Act van de Europese Unie (die in augustus 2024 van kracht werd) pakt dit gebrek aan uitleg en transparantie specifiek aan. Deze verordening moduleert de transparantieverplichtingen op basis van het risiconiveau op het gebied van de toepassing van AI. Dus chatbots, contentfilters op sociale netwerken en aanbevelingen voor content (bijvoorbeeld op een streamingplatform) moeten, ondanks hun lage risiconiveau (in vergelijking met AI's voor bijvoorbeeld de zorgsector), voldoen aan transparatieregels over hoe ze werken en hoe de data die ze verwerken worden gebruikt. Generatieve AI-platforms staan nog een trapje hoger in de voorschriften van de AI-Act.

- Een bank die een AI-model gebruikt om leningen goed te keuren, heeft aanvragen afgewezen zonder dat de klant of de accountmanager de redenen voor de beslissing begreep. Dit gebrek aan transparantie kan het vertrouwen alleen maar schaden en het moeilijker maken om beslissingen te rechtvaardigen t.o.v. toezichthouders.

Juridische hiaten

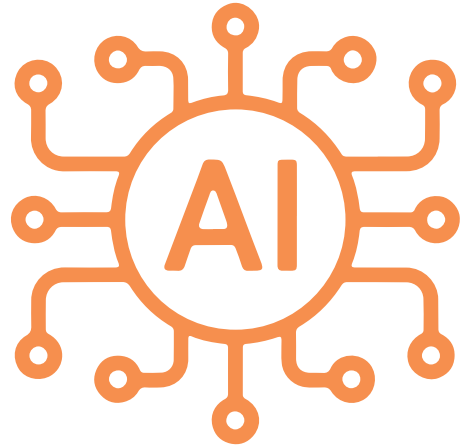
Bij het vissen naar data werken generatieve AI's als gigantische trawlers. Ze laten hun netten rondrijven in online content om trainingsgegevens te verzamelen, waarbij ze met name het auteursrecht schenden dat van toepassing is op deze data (geen bronvermelding of verzoek om toestemming).

AI's kunnen ook leiden tot "gesprekslekken". AI-modellen worden getraind op de gegevens die je invoert tijdens een prompt. Wanneer deze gegevens vertrouwelijke informatie (bijvoorbeeld beschermd door de AVG) of bedrijfsgeheimen bevatten, is het risico zeer groot dat ze uitlekken in AI-antwoorden op prompts van andere gebruikers.

- «Fix me this bug in the source code»... Het was door deze schijnbaar onschuldige prompt van een van zijn werknemers dat Samsung in februari 2023 werd geconfronteerd met een lek van vertrouwelijke gegevens.

De hallucinaties en feitelijke fouten van generatieve AI zijn ook niet zonder juridische gevolgen, wanneer er niet op wordt gelet of de geproduceerde content waarheidsgetrouw is.

- De MyCity-chatbot van New York City beweerde ten onrechte dat gebouweigenaren niet verplicht waren om huurders met huisvestingsbonnen te accepteren, ook al verbiedt de wet discriminatie op basis van inkomensbron.

WAT KAN MET GENERATIEVE AI (EN WAT NIET)?

Het valt niet te ontkennen: generatieve AI kan uiterst nuttig zijn op de werkplek, ongeacht je vakgebied. Tekst en afbeeldingen vormen haar bouwstenen.

Teksten genereren

Redactie: AI kan je schrijfwerk verlichten, van het voorstellen van nieuwe ideeën of een inhoudsopgave tot een ruwe eerste opzet van een document. Wat voor soort tekst je ook nodig hebt, zowel voor interne communicatie (e-mails, memo's, etc.) als voor externe communicatie (flyers, persberichten, standaardbrieven, etc.).

- **Een tekst verbeteren:** je kan een tekst die je hebt geschreven laten proeflezen en verbeteren om hem leesbaarder of begrijpelijker te maken, aan te passen aan een specifiek publiek of meer nadruk te leggen op de belangrijke elementen. Tegelijkertijd kan AI eventuele spelfouten of grammaticale fouten corrigeren.
- **Een tekst samenvatten:** je kan een tekst die je hebt geschreven laten samenvatten zodat je hem als memo kan verspreiden, of lange teksten die door anderen zijn geschreven laten samenvatten zodat je ze sneller en makkelijker kan begrijpen.
- **Een tekst vertalen:** je kan een tekst die je hebt geschreven in een andere taal laten vertalen, of een tekst vanuit een andere taal in een taal naar keuze laten vertalen.

- **Van het gesproken woord naar de tekst:** wie schrijft die blijft.... Generatieve AI geeft een nieuwe draai aan dit gezegde door functies te combineren zoals transcripts van een conferentie of een vergadering en vervolgens in tekstvorm weer te geven (ontdaan van de aarzelingen die inherent zijn aan mondelinge uitdrukking) of een samengevatte versie (bijvoorbeeld een officiële verklaring).

Afbeeldingen genereren

- **Afbeeldingen ontwerpen:** je kan afbeeldingen laten ontwerpen om een tekst of presentatie aantrekkelijker te maken of om een bepaald concept te verduidelijken, in verschillende formaten (foto, tekening) en voor verschillende doeleinden (illustratie bij een tekst, visual voor sociale netwerken, logo, enz.)
- **Afbeeldingen bewerken:** generatieve AI helpt je de kwaliteit van je eigen afbeeldingen te verbeteren, bijvoorbeeld afbeeldingen die met een smartphone zijn gemaakt uitzoemen, vergroten, verscherpen, ophelderen, kleuren, bijsnijden, enz.

Informatie en inspiratie

- **Het gebruik van een conventionele zoekmachine** is nog steeds de beste manier om naar specifieke informatie te zoeken. Generatieve AI kan zijn kracht van reflectie en associatie van ideeën toevoegen om je te helpen je eigen ideeën te ontwikkelen, in perspectief te plaatsen of zelfs uit te dagen. De middelen inschatten die nodig zijn voor een klus of structuur aanbrengen in een project? Ook dat is mogelijk!

Welke toepassingen moet ik vermijden?

Hoewel generatieve AI nuttig kan zijn voor het produceren of verwerken van teksten (schrijven, samenvatten, vertalen, enz.), gebruik je ze best niet voor het creëren van specifieke content.

Dit is het geval voor:

- **het opstellen van een mening of het formuleren van een standpunt (beleid):** generatieve AI helpt je met je onderzoek tijdens beleidsontwikkeling, maar je gebruikt het niet om nieuw beleid te formuleren, te verduidelijken of te interpreteren. De content die je hiervoor gebruikt kan intenties onthullen die nog niet publiek (mogen) zijn. Gebruik je eigen waardeoordelen, in overleg met relevante stakeholders en actoren, en in lijn met relevante wetgeving en beleidsprioriteiten;
- **om beoordelingen of beslissingen over individuen te maken:** je bent altijd verantwoordelijk voor de feitelijke juistheid van je beoordelingen of beslissingen en elke ongerechtvaardigde bias die ze kunnen bevatten. Volgens de General Data Protection Regulation (GDPR) mag een individu niet worden onderworpen aan geautomatiseerde besluitvorming zonder te allen tijde gegarandeerde transparantie, verantwoordingsplicht en billijkheid. Als werknemer en gegevensbeheerder ben je ook altijd verantwoordelijk voor de beoordeling of beslissing.

Zie daarnaast ons advies over het anonimiseren van de informatie die aan generatieve AI wordt toevertrouwd in het gedeelte «Hoe kan generatieve AI worden gebruikt».

WELKE TOOLS WORDEN INTERN AANBEVOLEN?

Velen van jullie gebruiken al een of ander AI-model. De tools verschillen sterk van elkaar – en ze zijn zeker niet allemaal even waardevol voor de professionele toepassingen die in deze goedepraktijkengids aan bod komen.

Om het beste uit AI-tools te halen, rekening houdend met de bovengenoemde risico's, hebben we het prestatieniveau van zes generatieve AI-modellen (in hun gratis versie) geëvalueerd m.b.t. drie soorten taken: informeren (informatie zoeken, bronnen raadplegen, enz.), inspireren (brainstormen, ideeën challenges, de benodigde middelen voor een taak inschatten, structuur aanbrengen in een project, enz.) en het genereren van teksten (schrijven, analyseren, verbeteren, samenvatten, vertalen, etc.).

In de onderstaande tabel wordt een score variërend van 1 (slechte prestaties) tot 5 (goede prestaties) gegeven aan de 6 modellen voor elk van de 3 taken. Daarnaast wordt bijzondere aandacht besteed aan de vraag: in welke mate vermelden deze tools systematisch hun bronnen?

Tool (gratis versie)	Informeren	Inspireren	Teksten genereren	Bronvermelding	Opmerking
ChatGPT	3,5	4,0	4,5	Nee	Veelzijdige antwoorden, maar bronnen worden zelden vermeld en gegevens zijn soms gedateerd.
Copilot	4,3	3,5	4,0	Ja	Integratie met kantoorautomatise-ringssuite, goede suggesties, bronnen aangehaald via Bing.
Gemini	4,3	4,2	3,8	Ja (gedeeltelijk)	Efficiënte zoekmotor, af en toe citaten, goed redactieniveau.
Claude	3,2	4,5	4,5	Nee (behalve verstrekte documenten)	Zeer goed voor analyse en structurering, maar geen bronvermelding naast de documenten.
Mistral	2,7	3,2	3,5	Nee	Fatsoenlijke prestaties, maar geen automatische citaten.
Perplexity	5,0	3,2	3,3	Ja (systematisch)	Zeer efficiënte zoekmotor; duidelijke en systematische citaten, solide schrijfstijl en inspiratie.
Deze ranglijst werd opgesteld op basis van een zelfevaluatie van ChatGPT, Copilot, Gemini, Claude, Perplexity en Mistral op basis van een zoekopdracht en identieke criteria.					

In een notendop

Informatie: Perplexity onderscheidt zich duidelijk door de kwaliteit van zijn antwoorden en zijn vermogen om bronnen aan te halen, waardoor het betrouwbaarder is voor het vinden van verifieerbare informatie. Copilot en Gemini zijn dankzij hun integratie met zoekmachines ook erg competent.

Laat je inspireren: Claude en Gemini blinken uit in brainstorm- en ideeëngeneratietaken en bieden meer genuanceerde meningen en interessante perspectieven. ChatGPT is ook erg sterk op dit gebied.

Teksten genereren: Claude en ChatGPT zijn erg goed in het genereren, analyseren en verbeteren van teksten. Copilot levert ook zeer overtuigende resultaten op dit gebied. De kwaliteit hangt vaak af van de precisie van de prompts.

Dan is er nog de - essentiële - kwestie van **vertrouwelijkheid van gegevens**: de meeste gratis modellen gebruiken onze gegevens (uit onze prompts) om hun algoritmen te trainen. Maar ze bieden allemaal de optie om deze functie uit te schakelen:

- Copilot - wanneer deze wordt gebruikt als onderdeel van de O365-licenties die op onze pc's zijn geïnstalleerd - doet het dit standaard: Microsoft verbindt zich ertoe onze gegevens niet opnieuw te gebruiken voor trainingsdoeleinden.
- Voor de andere tools ga je naar de modelinstellingen en deactiveer je de optie «Improve the model for everyone». De bijlage legt in detail uit hoe je dit doet voor ChatGPT, Gemini, Claude, Mistral en Perplexity.

Onze aanbeveling

Wanneer je je het leven makkelijker wenst te maken, gebruik dan standaard Copilot (Microsoft): het garandeert de vertrouwelijkheid van gegevens, vermeldt zijn bronnen, presteert goed op alle gebieden en is eenvoudig toegankelijk via je O365-omgeving.

Wanneer je je zoekopdrachten wenst uit te diepen of verschillende modellen wenst te raadplegen om de resultaten van je prompts te verrijken, raden we je aan om tools te kiezen op basis van hun prestatieniveau, bijvoorbeeld: ChatGPT voor het genereren van teksten, Perplexity voor je zoekopdrachten naar informatie, enz.

Er zijn twee belangrijke punten om in gedachten te houden:

- Geef bij het zoeken naar informatie of het inwinnen van advies de voorkeur aan tools die hun bronnen vermelden, omdat je daarmee je kritische denkvermogen kan oefenen om de valkuilen van AI (bias, hallucinaties, enz.) te vermijden;
- Weiger het gebruik van je data voor trainingsdoeleinden door naar de modelinstellingen te gaan (zie Bijlage).

Afbeelding genereren

Ter herinnering, de gids is beperkt tot het gebruik van generatieve AI ter ondersteuning van kantoortoepassingen en bevat geen tools die specifiek zijn voor het ontwerpen van afbeeldingen. Deze tools kunnen het onderwerp zijn van een specifieke gids. Indien nodig stel je vragen, deel je ervaringen of suggesties hierover via ons ambassadeursnetwerk.

HOE KAN GENERATIEVE AI WORDEN GEBRUIKT?

Hoewel generatieve AI een grote hulp kan zijn bij het uitvoeren van alledaagse taken, vereisen de risico's die inherent zijn aan het gebruik ervan voorzichtigheid en zijn er een paar praktische tips om je te helpen er snel het meeste uit te halen.

Waarvoor gebruik je AI?

Generatieve AI blinkt uit in sommige taken, maar niet in alle: voor sommige zijn de resultaten onbetrouwbaar. De tabel hieronder geeft een overzicht van onze belangrijkste dagelijkse taken, verdeeld in drie categorieën op basis van het prestatieniveau van AI-systemen. Houd dit in gedachten wanneer je een beroep doet op AI.

Uitstekend	Gemiddeld	Onbetrouwbaar
Standaard content schrijven	Gegevensanalyse en voorspellingen	Kritische en strategische beslissingen nemen
Documenten samenvatten en synthetiseren	Klantenondersteuning en gebruikersdiensten	Taken die geavanceerde technische expertise vereisen
Brainstormen en ideeën genereren	Taakbeheer en planning	Omgaan met uitzonderlijke gevallen of ongekende situaties
Classificeren en structureren van ruwe data	Eenvoudig code genereren en verifiëren	Gevoelige communicatie en crisismanagement
Beheer van e-mail	Vertaling en taalgerichte afstemming	Validatie en definitieve fact checking

1. Ras of etnische oorsprong
2. Politieke meningen
3. Religieuze of filosofische overtuigingen
4. Lidmaatschap van een vakbond
5. Genetische data
6. Biometrische gegevens waarmee een persoon uniek kan worden geïdentificeerd
7. Zorgdata
8. Gegevens over iemands seksleven of seksuele geaardheid

De beste werkwijze is om de informatie die je invoert in je query's op generatieve AI, of die wordt geproduceerd als gevolg van je query's, systematisch te anonimiseren. Vermijd standaard het gebruik of elke verwerking van persoonlijke data, zelfs wanneer deze niet in de categorie gevoelige gegevens vallen in de zin van de AVG.

De toepassing instellen

Je kan weigeren dat je data worden gebruikt om het model te trainen, waardoor je het risico verkleint dat de vertrouwelijkheid van je gegevens verloren gaat.

In de toekomst zullen de risico's in verband met de verspreiding van vertrouwelijke informatie sterk worden verminderd door de komst van «RAG»-modellen (Retrieval Augmented Generation). Kort gezegd beschermen deze modellen de vertrouwelijkheid door gevoelige gegevens lokaal te houden, de toegang ertoe te controleren en te voldoen aan de regelgeving rond gegevensbescherming. In afwachting van de komst van deze modellen is voorzichtigheid geboden...

2. Controleer steeds de resultaten van generatieve AI

Een kritische geest is nog belangrijker bij AI en het vermijden van de risico's van bias, hallucinatie, desinformatie... We geloven in het nut van de volgende vier tips:

Neem de tijd om na te denken:

Vertrouw niet blindelings op de antwoorden van AI, maar neem even de tijd om de logica en relevantie ervan te beoordelen met je 'gezond verstand' (neen, er is geen causaal verband tussen het eten van yoghurt en het misdadacijfer).

7 richtlijnen voor een verantwoord gebruik van AI

1. Deel geen gevoelige informatie met generatieve AI

Dit is de belangrijkste richtlijn. Twee belangrijke tips:

- Je prompt: bevat geen vertrouwelijke of gevoelige informatie
- In de vraag in de chatbox of een document dat je uploadt, verwijder je alle vertrouwelijke informatie die specifiek is voor jouw organisatie. Het is echter totaal geen probleem wanneer de informatie die je aan het AI-systeem toevertrouwt publiek is.
- Bovendien mag je prompt nooit «gevoelige» gegevens bevatten. Deze gegevens worden door de AI Act in 8 categorieën opgesomd (in overeenstemming met de AVG):

- **Bronnen controleren:**

Vraag AI om haar bronnen en raadpleeg ze om hun betrouwbaarheid te beoordelen. Wat is de oorsprong van een document? Of het doel ervan (wetenschappelijk, professioneel, het grote publiek, enz.)? Hoe oud is het? Enz.

- Wanneer je een generatieve AI gebruikt die de bronnen aanhaalt van de teksten die ze heeft gegenereerd, controleer dan of deze tekstfragmenten van gegenereerde tekst ook daadwerkelijk opduiken in de content van deze bronnen.

- **Volg je eigen speurneus:**

Wanneer een antwoord verdacht lijkt, doe dan snel een fact check.

- Wees je ervan bewust dat het generatieve AI-systeem niet altijd wordt getraind met de meest recente gegevens, wat kan leiden tot verouderde of niet-bestaande antwoorden;
- Controleer waar mogelijk of de gegenereerde content reeds bestaande elementen bevat waarop auteursrechten of intellectuele eigendomsrechten van toepassing zijn. Wanneer je niet zeker bent dat de content volledig vrij is van dergelijke beperkingen, pas je de content zo aan dat deze als origineel kan worden beschouwd, of gebruikt je deze content beter helemaal niet.

- **Nieuwsgierigheid loont:**

Stel bijv. aanvullende vragen om punten te verduidelijken.

3. Waarde toevoegen aan de gegenereerde resultaten

Jij bent de expert. Zie het generatieve AI-antwoord dus als een half afgewerkt product dat je verrijkt met je eigen professionele kennis en ervaring.

Je hebt twee opties:

- waarde toevoegen als expert door de gegenereerde tekst te verbeteren en te verfijnen, te verrijken of in te korten;
- Of keer het om: schrijf je tekst eerst zelf en vraag dan aan de AI om hem te corrigeren, de stijl aan te passen, te controleren of de argumenten logisch zijn opgebouwd, de belangrijkste boodschappen uit te lichten, enz.

4. Wees transparant over je gebruik van generatieve AI

Wanneer een aanzienlijk deel van je tekst gegenereerd is met behulp van generatieve AI, informeer de lezer hier dan over en vermeld het gebruikte generatieve AI-systeem. Indien van toepassing, geef aan wie de tekst heeft nagelezen en geredigeerd.

In het geval van illustraties (foto's, grafieken, tekeningen, etc.) die zijn gegenereerd met behulp van generatieve AI, geef dat dan duidelijk aan en vermeld het gebruikte generatieve AI-systeem.

Je moet er ook voor zorgen dat de content die je genereert met behulp van AI traceerbaar is, zodat je altijd een historiek kan maken van je vragen en de bronnen die de AI in elke fase van je werk noemt.

5. Oefening baart kunst: word een ervaren gebruiker van generatieve AI

Het testen van verschillende generatieve AI-systemen helpt je te begrijpen hoe ze werken, hun sterke en zwakke punten te identificeren door ze te vergelijken, en te bepalen hoe ze te gebruiken in je werk.

Deze goede praktijken zullen je expertise vergroten:

- Deel je goede (en minder goede) ervaringen met je collega's, door een beroep te doen op of zelfs toe te treden tot het netwerk van AI-ambassadeurs dat binnen Paradigm vandaag bestaat.
- Verbeter je beheersing van duidelijke, effectieve en gerichte prompting door regelmatig te oefenen, zodat de relevantie van de gegenereerde tekst verbetert (volledig, nuttig, nauwkeurig, enz.) en het aantal fouten of irrelevante zinnen afneemt. (Zie ons advies hierover in hoofdstuk 4 van deze gids).

6. Scheiding van professioneel en privégebruik van generatieve AI

Om generatieve AI te gebruiken, moet je je registreren met een e-mailadres. Ons advies hier is om te doen wat je op andere gebieden doet om je professionele en privégebruik strikt te scheiden, bijvoorbeeld voor je persoonlijke e-mailadres en je sociale netwerkaccounts.

Zorg er bij je professionele account bij een generatieve AI voor dat je je professionele e-mailadres gebruikt en een ander wachtwoord kiest dan het wachtwoord dat je gebruikt om verbinding te maken met de systemen van je organisatie.

7. Wees je bewust van de voetafdruk van generatieve AI

Generatieve AI-systemen verbruiken veel energie. Net zoals je de wagen niet neemt om naar de bakker te gaan 500 meter verderop, gebruik je AI verstandig. Doe een beroep op Google of Bing voor eenvoudige zoekopdrachten. Bedenk dat een generatief AI-systeem slechts een praktische nieuwe technologische tool is, een extensie van je eigen menselijke intelligentie, maar zeker geen vervanging ervan.

3 tips voor efficiënt prompts

Een generatief AI-systeem weet veel, maar weet niets over de precieze context waarin je het gebruikt. Formuleer je vraag dus zo concreet mogelijk en geef de context van je vraag. Gebruik geen jargon of onbekende afkortingen.

Om een efficiënt gesprek met het generatieve AI-systeem aan te gaan, moet je verschillende stappen respecteren:

1. Stel je vraag zo duidelijk mogelijk:

Beschrijf:

- de exacte rol die het AI-systeem moet spelen bij het beantwoorden van je vraag:
 - «Je bent een ervaren politiek medewerker die werkt aan kwesties m.b.t.»;
 - «Je bent een juridisch expert met een grondige kennis van de wet...»;
- het doel van je tekst in termen van je doelgroep of de te gebruiken stijl:
 - «Gebruik een professionele maar vriendelijke toon»;
 - «Schrijf een call to action over ...»;
 - «Vat de essentie van je antwoord samen in beknopte, feitelijke punten»;
- de context van je vraag, zodat het AI-systeem weet waar het rekening mee kan houden:
 - «Houd alleen rekening met informatie uit publiek beschikbare rapporten»;
 - «Beperk je antwoord tot de nieuwste inzichten over dit thema».

2. Herformuleer je vraag meerdere keren

Wees je ervan bewust dat elk antwoord van het AI-systeem anders zal zijn, zelfs wanneer je precies dezelfde vraag stelt. Stel dezelfde vraag dus meerdere keren of kies ervoor om de vraag net iets anders te formuleren. Je kunt dan het meest geschikte antwoord kiezen of het AI-systeem vragen om twee of meer eerdere antwoorden te combineren.

3. Stel aanvullende vragen en ga de dialoog aan

Stel aanvullende vragen om het verkregen antwoord te verduidelijken of vraag het AI-systeem om het antwoord te herformuleren wanneer je niet helemaal tevreden bent. Je krijgt een resultaat dat dicht bij je verwachtingen ligt wanneer je een dialoog voert met het AI-systeem, door verschillende opeenvolgende, gerelateerde vragen te stellen. Bijv.:

- «Kan je punt drie van je tekst herformuleren vanuit het oogpunt van...?»
- «Wat weet je nog meer over...»
- «Formuleer je conclusies duidelijker / in slechts 2 alinea's / ...».

Goed om te weten: AI heeft een zware voet...afdruk!

AI heeft meerdere gevolgen voor het milieu:

- het energieverbruik is gekoppeld aan het vermogen dat niet alleen nodig is voor de vragen die worden gesteld, maar ook voor de trainingsfase;
- haar infrastructuren (datacenters, servers, chips, enz.) vereisen de winning van minerale en fossiele grondstoffen (mijnbouw is een van de industrieën met de grootste impact op het milieu en de maatschappij), wat bijdraagt aan de toenemende schaarste van deze grondstoffen en de vervuiling en verharding van de bodem(s).

Belangrijke cijfers:

- Microsoft heeft aangegeven dat het waterverbruik tussen 2020 en 2023 met 34% is toegenomen als gevolg van AI en dat de CO₂-uitstoot met 29% is toegenomen;
- Eén enkele interactie met ChatGPT verbruikt ongeveer 10 keer meer energie dan een standaard Google-zoekopdracht, of evenveel als nodig is om een smartphone volledig op te laden;

Conclusie

Generatieve AI is enerzijds een prima dienstverlener voor het uitvoeren van routinetaken, toch vragen we je bijzonder voorzichtig te zijn voor de valkuilen en bieden we je anderzijds enkele praktische tips om er snel het maximale uit te halen.

AI-technologieën hebben zich al verspreid over een groot aantal toepassingen. Algoritmes voor sociale netwerken, streamingplatforms en online winkelen, om maar een paar voorbeelden te noemen, zijn slechts één variant, samen met chatbots die steeds geavanceerder worden. Dan zijn er de generatieve oplossingen. Hun duizelingwekkende ontwikkeling en succes zijn een nieuwe mijlpaal in deze verspreiding, die zich ook uitbreidt naar meer gerichte technische toepassingen (zoals automatische herkenning, detectie op het gebied van veiligheid, etc.).

Het is aan ieder van ons om zich hiervan bewust te zijn en deze hulpmiddelen kritisch te gebruiken. In dit opzicht is deze Gids slechts de eerste tool in een ruime reeks die Paradigm in de toekomst hoopt uit te rollen.

Deze gids zal evolueren: we nodigen je uit ons je opmerkingen en suggesties te sturen om de inhoud verder te ontwikkelen of bij te werken. Je contacten ter zake zijn:

- onze collega Ivan Cols, die binnen Digital Transformation verantwoordelijk is voor het monitoren van AI en het coördineren van onze aanpak op dit gebied;
- een netwerk van ambassadeurs, die binnen Paradigm een sleutelrol spelen in het laten ontstaan en ontwikkelen van deze cultuur van doordacht gebruik van AI, generatieve en andere tools.

Een woordje van dank

Deze gids is het resultaat van een gezamenlijke inspanning binnen Paradigm, waarbij onze collega's van Digital Transformation, 365 & Digital Workplace, Communicatie en Vertaal betrokken waren.

We willen hen bedanken voor hun enthousiasme en advies tijdens het schrijf- en revisieproces.

Bijlage: hoe stel ik best mijn vertrouwelijke gegevens in

Met alle generatieve AI-tools kan je het gebruik van je data voor het trainen van het model weigeren. De procedure is, afhankelijk van de tool, van vrij eenvoudig in te stellen tot een complexere procedure.

Tool	Kan ik weigeren dat mijn gegevens worden gebruikt voor training?	Algemene voorwaarden
ChatGPT	Ja	Deactiveer de optie in de instellingen («Improve the model for everyone»).
Copilot	Ja (standaard)	Microsoft 365 Copilot-gebruikersgegevens worden standaard niet gebruikt om modellen te trainen.
Gemini	Ja	Kan worden gedeactiveerd via de instellingen (Gemini Apps Activity).
Claude	Ja (standaard)	Gesprekken worden niet gebruikt voor trainingsdoeleinden, tenzij expliciete feedback of in het belang van de veiligheid.
Mistral	Ja, maar handmatige instelling	Mogelijk door contact op te nemen met Mistral (e-mail, help centre), geen directe optie in de interface voor gratis gebruikers.
Perplexity	Ja	Optie beschikbaar in de accountinstellingen om het gebruik van je gegevens voor trainingsdoeleinden te weigeren.

ChatGPT, Copilot, Gemini, Claude en Perplexity bieden een eenvoudige optie of doen dit standaard, terwijl Mistral een handmatige configuratie vereist voor gratis gebruikers.

In detail

- Voor ChatGPT:
 - <https://help.openai.com/en/articles/7730893-data-controls-faq>
- Voor Copilot :
 - <https://learn.microsoft.com/en-us/copilot/microsoft-365/microsoft-365-copilot-privacy>

Microsoft gebruikt de chatgeschiedenis van zijn zakelijke klanten (bedrijven, overheden) niet om zijn AI-modellen te trainen. Deze regel staat duidelijk vermeld in het beleid van Microsoft: data uit Microsoft 365-toepassingen (Teams, Outlook, Word, Copilot, enz.) worden uitgesloten van de training van AI-modellen, in lijn met hun betrokkenheid rond «Zero-Data Training» voor klanten uit het bedrijfsleven en de publieke sector.

Aan de andere kant kan Microsoft voor het grote publiek (persoonlijke accounts, offline gebruik) de chatgeschiedenis gebruiken om zijn AI-diensten te

verbeteren, en er is in dit geval geen expliciete opt-out-optie.

Voor Gemini :

- <https://support.google.com/gemini/answer/13594961>

Voor Claude :

- https://www.reddit.com/r/ClaudeAI/comments/1b7whii/data_retention_and_privacy_for_claude_3/

Voor Mistral :

- <https://sifted.eu/articles/mistral-privacy-policy-gdpr-news>

Voor Perplexity :

- <https://www.perplexity.ai/hub/legal/privacy-policy>

Iris Tower, Place Saint-Lazare | Sint-Lazarusplein, 2
1210 Brussels
Tel: +32 2 282 47 70

Verantwoordelijke uitgever: Gérald Trokart

Redactie: Service Communication

Lay-out: Service Communication

Foto credits: Istock - Unsplash